

Omsorgsförvaltningen
Förslag till beslut

Handläggare:
Jeanette Nordin

Struktur och metoder för brukarinflytande i omsorgsförvaltningen

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden föreslås besluta

att rekommendera kommunstyrelsen att återta ansvaret för det kommunövergripande handikapprådet,

att avsluta samråd med Uppsala pensionärsföreningars samråd samt hänvisa frågorna till det kommunövergripande pensionärsrådet KPR,

att behålla LSS-rådet och att förvaltningen fortsätter med det påbörjade utvecklingsarbetet inom LSS- rådet samt delger nämnden förslag till förbättringar att ta beslut om,

att avsluta arena för boendefrågor samt hänvisa frågor kring boende till LSS-rådet,

att avsluta arena för samråd kring biståndsbedömning samt hänvisa frågor om biståndshandläggning till LSS-rådet,

att behålla brukarrådet inom avdelningen för arbete och bostad,

att uppdra avdelningen för socialpsykiatri att fortsätta arbetet med att ta fram strukturer för brukarinflytande,

att uppdrag avdelningen för ordinärt boende att fortsätta arbetet med att ta fram strukturer för brukarinflytande,

att uppdra förvaltningen att fortsätta diskussioner med regionen gällande LSS-inflytandegruppens framtid samt återkomma med resultatet till nämnden,

att uppdra förvaltningen att fortsätta utvecklingsarbetet med att ta fram och pröva metoder för inflytande,

att uppdra till förvaltningens avdelning för kvalité och utveckling att följa upp förvaltningens arbete med utveckling och av metoder och strukturer för brukarinflytande om ett år.

Ärendet

Den tidigare omsorgsnämnden arbetade aktivt för att öka brukarinflytandet och utveckla samverkan med brukare och brukarorganisationer. Vilket ligger i linje med lagstiftning, kommunens program för full delaktighet och kommunens mål och budget. Den tidigare nämnden prövade olika former och metoder för brukarinflytande, den utbildade och genomförde DMO-slingor, den använde sig av enkätverktyget Pict-O-Stat, deltog i arvfondsprojektet ”Ge makten vidare”, beställde brukarrevisorer och anställde ett Brukarombud.

Nämnden inrättade även flera råd och samtalsforum. Råd som nämnden inrättade var LSS-rådet, arena för samråd kring biståndsbedömning, arena för boendefrågor och ett samtalsforum med Uppsala pensionärsföreningarnas samarbetsråd (UPS).

Utöver dessa råd och samtalsforum har nuvarande nämnden ansvaret för det kommunövergripande handikapprådet som är direkt kopplat till kommunstyrelsen.

Den nuvarande nämnden har tagit vid den tidigare nämndens arbete med brukarinflytande. Nämnden har därför givit omsorgsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till fortsatt arbete med strukturer och metoder för brukarinflytande. Omsorgsförvaltningen har utifrån detta gått igenom behov av strukturer för brukarinflytande och undersökt möjligheter till sammanslagningar och förflyttningar av forum för inflytande. Förvaltningen har även undersökt behoven av nya samråd och forum samt beskrivit hur fortsatt utveckling av metoder för brukarinflytande bör ske.

Förvaltningen har gått igenom de olika råden och forumens syfte, struktur och innehåll. Förvaltningen har därutöver gått igenom vilka konsekvenser det skulle innebära om några av forumen och råden skulle tas bort eller läggas samman.

Omsorgsförvaltningens analys är att det finns möjligheter att ta bort, sammankoppla och flytta forum och råd för inflytande utan att det blir stora konsekvenser för inflytandet för brukare och brukarorganisationer. Förutom att tydliggöra vart brukarinflytande bör ske kan förslagen till beslut innebära att förvaltningens arbete med brukarinflytande ökar där behov finns samt att vissa effektiviseringar och ekonomiska konsekvenser påverkar förvaltningen positivt.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut kan innebära positiva konsekvenser för nämndens ekonomi utifrån att nämnden inte kompenseras för de utgifter som det kommunala handikapprådet inneburit. Kostnader för det kommunala handikapprådet har bestått av arvodering av ledamöter, kostnader i samband med rådets temadagar samt administrativt stöd av två transpersoner från omsorgsförvaltningen.

Konsekvenser för jämställdhet

Förslaget har inga konsekvenser för jämställdhet.

Tillgänglighet

Förslaget kan ha konsekvenser för tillgänglighet inom nämndens ansvarsområde utifrån att förslagen till beslut innebär att fler personer får möjlighet till inflytande genom en tydlig struktur och anpassade metoder.

Konsekvenser för barnperspektivet

Förslaget kan ha positiva konsekvenser ur ett barnperspektiv, då även barns rätt till inflytande påverkas av ärendet.

Omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund

Förvaltningsdirektör

Omsorgsnämnden

Datum:
2019-05-24

Diarienummer:
OSN-2019-0180

Handläggare:
Jeanette Nordin

Medhandläggare:
Åsa Lögdberg

Struktur och metoder för brukarinflytande i omsorgsförvaltningen

Innehåll

Bakgrund.....	3
Forum för brukarinflytande	5
1. Kommunala handikapprådet (KHR)	5
2. Samråd med UPS, Uppsala pensionärsföreningars samråd.....	6
3. LSS-rådet.....	7
4. Arena för boendefrågor	8
5. Arena för biståndsbedömning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
6. Brukarråd inom avdelning arbete & bostad	11
7. Brukarråd inom avdelning socialpsykiatri	11
8. Brukarråd inom ordinärt boende.....	12
9. Regional LSS-inflytandegrupp.....	12
Metoder och utvecklingsområden	13
1. Metoder för brukarinflytande	13
Utvecklingsområden.....	15
Sammanfattande bedömning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Bakgrund

Omsorgsnämnden har under den senaste mandatperioden lagt stor vikt vid att öka brukarinflytandet och utveckla samverkan med brukare och brukarorganisationer. Vilket ligger i linje med Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialtjänstlagen (SoL), Kommunallagen, Mål och budget i Uppsala kommun, Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt allmänna råd från Socialstyrelsen.

I förarbetet till LSS betonas vikten av att nämnderna samverkar med brukarorganisationer för att tillföra viktiga kunskaper och åsikter som personer med funktionsnedsättningar har. I Socialtjänstlagen beskrivs vikten av att kommunerna samverkar med handikapporganisationerna när planer för insatser planeras. Lagstiftarna betonar även vikten av och rätten till att varje individ som sökt eller fått beviljat insatser enligt LSS eller SoL ska ha inflytande i sitt ärende och insats¹².

Vidare framkommer i Kommunallagen att nämnderna ska verka för samråd med dem som brukar tjänsterna³.

I Uppsala kommun är delaktighet och inflytande särskilt prioriterat i Mål och Budget⁴ vilket bland annat lett till att Program för full delaktighet framtagits i nära samarbete med brukarorganisationer och politiken. I programmet betonas vikten av inflytande och delaktighet samtidigt som prioriterade områden som Uppsala kommun behöver arbeta mer med har tydliggjorts⁵.

Den tidigare nämnden har arbetat med att utveckla och testa olika former av delaktighet och inflytande samt skapat former för samverkan med brukare och brukarorganisationer. De strukturella former som nämnden tillsatt är:

- Ett LSS-råd,
- En arena för samråd kring biståndsbedömning,
- En arena för boendefrågor,
- Ett samtalsforum med Uppsala pensionärsföreningars samarbetsråd (UPS)

Nämnden har utöver detta utbildat samtalsledare och genomfört DMO-slingor⁶, använt enkätverktyget Pikt-O-Stat i genomförande av brukarundersökningar, deltagit i och stöttat arvfondsprojektet ”Ge makten vidare”⁷, beställt brukarrevisioner samt anställt ett Brukarombud⁸.

¹ LSS, Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) 15 § 7 samt Proposition om stöd och service till vissa funktionshindrade 1992/93:159 s 97 - 98

² SoL, Socialtjänstlagen (2001:453) 3 kap 4 § och 5 kap 8 § 2 stycket.

³ Kommunallagen (2017:725) 8 kap 3 §.

⁴ Mål och budget 2019 med plan för 2020 - 2021 mål 7.

⁵ Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 1.

⁶ DMO, delaktighetsmodellen vars bärande idé är att stödja brukare/elever att öka sin förmåga att uttrycka och formulera sina behov och önskemål tillsammans med dem som de delar vardagen med. <https://delaktighetsmodellen.se/>

⁷ Ge makten vidare. <http://www.fub.se/lokalt/fub-uppsala/info/ge-makten-vidare>

⁸ Uppsala kommuns Brukarombud. <https://www.uppsala.se/stod-och-omsorg/funktionsnedsattning/brukarombud/>

Förutom det inom nämnden prioriterade arbetet med inflytande och delaktighet har nämnden haft det handläggande ansvaret för det kommunövergripande handikapprådet, KHR som är ett brukarråd direkt kopplat till Kommunstyrelsen.

Efter valet 2018 har en ny nämnd och nämndordförande tillträtt. Den nya nämnden tar nu vid den tidigare nämndens arbete med brukarinflytandefrågor och vill skaffa sig en bild av nuläget och arbetet framåt.

Det finns fortfarande utvecklingsområden inom inflytandefrågorna där bland annat frågan om syfte, struktur och innehåll behöver redas ut inom de råd som idag stöds av nämnden.

Ett tydligt syfte och en tydlig struktur för brukarinflytande är viktigt särskilt utifrån att varje individ med LSS- eller SoL-insatser ska veta var och hur en kan påverka sitt liv och sina stödinsatser.

Samtidigt som det är viktigt att ha tydliga strukturer är det också viktigt att våga pröva olika metoder och forum för inflytande för att komma fram till vad som fungerar för de målgrupper som nämnden ansvarar för. Det är därför viktigt att förvaltningen fortsätter att pröva metoder och följer den utveckling som sker inom lagstiftning, allmänna råd och forskning.

För att finna vägar till ett ökat inflytande för varje individ med behov av stöd inom nämndens ansvarsområde behöver förvaltningen tillsammans med brukare och brukarorganisationer fortsätta utvecklingsarbetet genom att pröva metoder för inflytande. Det är viktigt att en pågående dialog förs och att involverade ges möjlighet att påverka och ge råd. Omsorgsförvaltningen menar att det är av stor vikt att ta hand om de gedigna erfarenheter och kunskaper som brukare och brukarorganisationerna har, särskilt i förvaltningens arbete med verksamhetsutveckling. Samtidigt behöver det vara tydligt och finnas förståelse för att brukarråden är rådgivande och inte beslutande.

Genomförande

Omsorgsförvaltningen har på uppdrag av nämnden, gått igenom de forum och råd för inflytande som idag finns inom nämndens ansvarsområde. Förvaltningen har vid denna genomgång undersökt varje forums syfte, struktur och innehåll samt vilka konsekvenser det skulle innebära om nämnden tar beslut om att avsluta forum som de anser kan tas bort eller läggas samman.

Förvaltningen har därutöver gått igenom de metoder som används för att öka brukarinflytande inom nämndens ansvarsområde och har utifrån ovanstående tagit fram förslag till fortsatta utvecklingsområden. Som grund för förvaltningens bedömning har hänsyn tagits till att inflytande är en fråga för hela omsorgsförvaltningen vilket i korthet innebär att involvering ska ske på individnivå, organisationsnivå och strategisk nivå⁹. Grunden är tidig och aktiv involvering för brukare och brukarorganisationer och att det ska finnas en genuin vilja att samarbeta under fungerande former.

⁹ Brukarombudets rapport 2018

<https://www.uppsala.se/contentassets/efb3d7aa2a6343e9af0bed208574d9e4/15-osn-brukarombudets-arsrapport.pdf>

Syfte

Att på uppdrag av nämnden

- Undersöka behovet av sammanslagningar och förflyttningar av forum för inflytande.
- Undersöka behovet av nya eller andra forum för inflytande i omsorgsförvaltningen.
- Undersöka vilka behov som finns av fortsatt utveckling inom området brukarinflytande.

Forum för brukarinflytande

I detta avsnitt redovisas forum och råd för brukarinflytande som omsorgsnämnden stödjer. Efter varje beskrivning av forum och råd följer förvaltningens förslag till nämnden att besluta om.

1. Kommunala handikapprådet (KHR)

Det kommunala handikapprådet är Uppsala kommuns övergripande råd för funktionshinderfrågor direkt kopplat till kommunstyrelsen. Rådet har tidigare handlagts av tillgänglighetssamordnare på KLK men övergick sedermera till omsorgsförvaltningens ansvar vilket det finns synpunkter om.

Syfte, struktur och innehåll

Rådets syfte är att föra diskussioner i övergripande policyfrågor, sprida information och skapa opinionsbildning inom funktionshinderområdet. Frågor som lyfts upp i rådet är av kommunövergripande art och kommer till rådet via nämnder och bolag. Exempel på frågor och ärenden i rådet är, hur färdtjänsten fungerar, rapportering om centrala program inom kommunen, rapportering från nämnder och andra brukarråd, upphandlingsfrågor, frågor som berört allergihuset, regler för uteserveringar, tillgänglighet i samband med val och boendeanpassningsregler. Rådet sammanträder fyra gånger per år samt arrangerar två temadagar årligen.

Rådets sammansättning består av nio politiker från åtta nämnder och tio representanter från HSO varav fem är ordinarie och fem är ersättare. Rådet stöds av två tjänstepersoner från omsorgsförvaltningen i form av sekreterare och handläggare. Utöver detta deltar även brukarombudet.

Omsorgsnämndens kostnader för att handlägga handikapprådet består av arvoden till ledamöterna, kostnader i samband med temadagar samt arbetstid för att handlägga rådet. I handläggningen ingår exempelvis administrativt för och efterarbete, möten med arbetsutskott, framtagande av kallelse och inbjudan till temadagar, boka in föredragare, omvärldsbevaka och knyta kontakter inom hela organisationen.

Förvaltningens förslag

Förvaltningens förslag är att lyfta frågan om handläggningen av det kommunala handikapprådet till kommunstyrelsen. Rådet bör flyttas tillbaka till kommunledningskontoret utifrån att frågor som tas upp i KHR är av övergripande art och att rådet är ett stöd till kommunstyrelsen och inte till omsorgsnämnden. Det är sällan frågor i rådet som berör förvaltningens målgrupper direkt, till skillnad mot exempelvis äldrenämnden som handlägger det centrala kommunala pensionärsrådet.

Omsorgsförvaltningen har inte det övergripande perspektiv som rådet har behov av. Tillsammans med en tjänsteperson som tillgänglighetssamordnare skulle rådet få det stöd det som det borde ha. Tjänsten som tillgänglighetssamordnare har dragits in efter att personen slutat vilket inte är till gagn för tillgänglighetsfrågor inom Uppsala kommun.

Förvaltningen har mottagit synpunkter som ligger i linje med förvaltningens förslag. Brukarföreningar, rådets ordförande, vice ordförande och handläggande tjänstepersoner menar att rådets handläggning och organisatoriska placering bör återföras till kommunledningskontoret.

Utöver detta borde tjänsten som tillgänglighetssamordnare återtillsättas då den kompetensen nu saknas i Uppsala kommun.

Förvaltningen föreslår även att nämnden tar del av Kommunstyrelsens pågående översyn av brukarråd som är kopplade till dem. Handläggaren som gör översynen styrker omsorgsförvaltningens bedömning och föreslår likt förvaltningen att rådets handläggning bör ske inom kommunledningskontoret.

2. Samråd med UPS, Uppsala pensionärsföreningars samråd

Samrådsmöten med UPS påbörjades under den senaste mandatperioden. Bakgrunden till samrådsmötena var att dåvarande nämndordförande och UPS ordförande ville pröva om det fanns beröringspunkter mellan UPS och de äldre med stödinsatser inom nämndens ansvarsområde.

Syfte, struktur och innehåll

Det finns inget tydligt syfte eller några riktlinjer för samrådet med Uppsala pensionärsföreningars samråd. Deltagare på samrådsmötena har utöver representanter från UPS, nämndens presidier, omsorgsförvaltningens direktör, avdelningschef för strategi och avtal samt nämndens sekreterare. Inga brukare eller brukarorganisationer har deltagit eller varit inbjudna på rådsmöten.

Exempel på frågor som lyfts i samrådet med UPS är information om nya gruppboenden, vård i livets slut, information om vägledning för goda relationer samt information om Brukarombud.

Förvaltningens förslag

Förvaltningens förslag är att avsluta samrådet med UPS med hänvisning till att frågorna kan lyftas i det centrala kommunala pensionärsrådet KPR¹⁰. Förvaltningen menar att samrådet mellan KPR och omsorgsnämnden inte har någon funktion utöver det övergripande och centrala pensionärssamrådet. I det kommunala pensionärsrådet som är ett organ för samverkan, samråd och information, lyfts frågor så som planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation i frågor som rör pensionärer.

Förvaltningen menar att frågor som berör personer över 65 år inom nämndens ansvarsområde kan lyftas i KPR likt det som äldrenämnden gör. Omsorgsnämnden har en representant i det kommunala pensionärsrådet vilken bör kunna ta ansvar för att omsorgsnämndens frågor för pensionärer lyfts upp utifrån målgruppen som omsorgsnämnden ansvarar för.

3. LSS-rådet

LSS-rådet skapades utifrån omsorgsnämndens beslut i verksamhetsplanen 2015. I verksamhetsplanen fick förvaltningen i uppdrag att inrätta ett brukarråd för frågor som berörde personer med insatser enligt LSS. Rådet beskrevs som en av flera åtgärder för att nå kommunens mål om ökat inflytande och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Syfte, struktur och innehåll

Det övergripande syftet med LSS-rådet är att öka inflytande och delaktighet för de personer som ingår i någon av LSS personkretsar. LSS-rådet ska behandla frågor som påverkar vardagen för de personer som ingår i LSS alla personkretsar. Syftet är att dela kunskaper och byta erfarenheter för att få in ett brukarperspektiv i planering och styrning av verksamheterna.

LSS-rådet inrättades 2016 i projektform och övergick till permanent verksamhet 2018. Samtidigt som LSS-rådet övergick till permanent verksamhet antog omsorgsnämnden nya föreskrifter för LSS-rådet.

LSS-rådets sammansättning består av nio representanter från HSO och dess medlemsföreningar (sex ordinarie och tre ersättare) vilka utses av HSO Uppsala kommun. Enligt föreskrifterna för LSS-rådet ska flera representanter från HSO ha egen erfarenhet av funktionsnedsättning. Från omsorgsnämnden är fem förtroendevalda representanter (tre ordinarie och två ersättare). Från omsorgsförvaltningen bistår tre tjänstepersoner vilka utses av förvaltningsdirektör.

Rådet sammanträder fyra gånger per år. Ordförande och vice ordförande utses varannan gång av nämnden och varannan gång av brukarorganisationerna. Ledamöter i rådet ersätts enligt ersättning till förtroendevalda i Uppsala kommun.

¹⁰ KPR är ett organ för samverkan, samråd och information i övergripande frågor av särskilt intresse för pensionärer.

Ärenden som hanteras av rådet är konkreta frågor som rör LSS-gruppens vardag och som omsorgsnämnden primärt har ansvar för. Exempel på frågor och ärenden i rådet är personalens kompetens, utbildning av baspersonal, resor till och från daglig verksamhet, hyressättningar i gruppboenden, ta bort begreppet kund inom nämndens verksamheter och förfrågningsunderlag inom daglig verksamhet. LSS-rådet kolliderar inte med andra råd och går i linje med de samverkansavtal som finns med HSO och Uppsala kommuns lokala överenskommelse¹¹ (LÖK).

Uppföljning av LSS-rådet

Under hösten 2018 erbjöd Länsstyrelsen kommuner och regioner att ansöka om ekonomiskt stöd för att utveckla brukarinflytande för personer med funktionsnedsättning. Omsorgsnämnden ansökte om 30.000kr för att följa upp LSS-rådet tillsammans med brukare och brukarorganisationer. Uppföljningen påbörjades hösten 2018 och har fortsatt under våren 2019.

Uppföljningen började med en workshop där nuvarande och tidigare ledamöter i LSS-rådet bjöds in. De som inte kunde eller ville delta erbjöds att besvara en enkät. En mindre arbetsgrupp bestående av arbetsutskottet och personer med egen erfarenhet bildades under workshopen. Gruppens uppdrag är att ta fram förslag till förbättringsområden utifrån det som framkom på workshopen och enkäten. Arbetet med förbättringsåtgärder inom LSS-rådet kommer fortgå och uppföljningen beräknas vara klar höst 2019.

Förvaltningens förslag

Förvaltningens förslag är att fortsätta arbetet med att följa upp och utveckla LSS-rådet och dess arbetsformer. Det är viktigt att tydliggöra för hela omsorgsförvaltningen att brukare inom flera avdelningar¹² berörs av rådets arbete. När uppföljningen är klar och LSS-rådet är färdiga med förslag till förbättringsområden behöver detta delges nämnden för att dem ska kunna ta beslut.

4. Arena för boendefrågor

Arena för boendefrågor startades utifrån önskemål från brukarorganisationerna i LSS-rådet. Brukarorganisationerna menade att mer tid och fokus behövdes kring frågor som berörde boende. Ett förslag om ett särskilt forum för att diskutera boendefrågor inom LSS lades fram.

I arena för boende har medlemmar från HSO deltagit. HSO representanterna har setts som kontaktpersoner till LSS-rådet och har inte varit valda. En av HSO-medlemmarna har varit kontaktperson till förvaltningen. Brukare med egen erfarenhet och politiker har inte deltagit i arenan för boendefrågor. Från omsorgsförvaltningen har avdelningschef från arbete och bostad varit sammankallande. Andra som deltagit från

¹¹ Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK). En överenskommelse mellan kommunen och föreningslivet i Uppsala gällande samverkan mellan parterna.

https://www.uppsala.se/contentassets/197c878c12894a898f8d69737b4f3764/lokal_overensko mmelse

¹² Avdelningen för arbete och bostad, avdelningen för ordinärt boende och avdelningen för socialpsykiatri.

förvaltningen är boendechefen från arbete och bostad, enhetschef för myndighet, enhetschef för boendesamordning samt strateger.

Syfte, struktur och innehåll

Det finns inga uttalat syfte eller några riktlinjer för arena för boendefrågor. Däremot har syftet med arenan diskuterats vid ett möte den 25 april 2018. I minnesanteckningar från mötet framkommer att omsorgsförvaltningens syfte med arenan var ett framåttänkande och strategisk arena med en öppen dialog. Det framkom även att förvaltningen ville vara inlyssnande och att förvaltningen var särskilt intresserad av att diskutera frågor som utformning av nya boenden, boendeformer och välfärdsteknik. I minnesanteckningarna framkom att brukarföreningarnas syfte med arenan var att de skulle ges möjlighet att lyfta fram brister i strukturer för inflytande, individuppföljningar och kvalitetsuppföljningar. Föreningarna betonade att de ville kunna lyfta kompetensfrågor och frågor om upphandlingar av boenden. Omsorgsförvaltningen har bjudit in brukarföreningar till två arenor under 2018.

Förvaltningens förslag

Förvaltningens förslag är att återkoppla boendefrågorna till LSS-rådet. I LSS-rådet deltar fler parter som kan vara intresserade av boendefrågor. Där finns politiken representerad, brukare med egen erfarenhet samt brukarorganisationer. En annan anledning till att flytta tillbaka boendefrågorna är att det varit svårt att veta vart olika frågor ska lyftas. Exempelvis har kompetensfrågor lyfts i både LSS-rådet och i arenan för boende. Förvaltningen anser att brukarna som berörs av boendesituationen också behöver ges möjlighet att vara med i diskussioner kring detta. Förslagsvis skulle LSS-rådet kunna ha temadagar om boendefrågor där flera än LSS-rådets ledamöter skulle kunna ges möjlighet att föra fram sina synpunkter. Boendefrågor skulle även kunna diskuteras på återkommande medborgardialoger eller framtidsverkstäder.

5. Arena för samråd kring biståndsbedömning

Arena för samråd kring biståndsbedömning inrättades våren 2017. Bakgrunden till arenan var att ett tidigare påbörjat arbete med att ta fram en vägledning för myndighetsutövning inom LSS strandade. Det hade även under en längre tid funnits bristande förtroende hos brukarorganisationerna för omsorgsförvaltningens sätt att hantera lagstiftningen, och då särskilt i hanteringen av LSS. I arbetet med att ta fram en vägledning deltog politiker, tjänstepersoner och representanter från HSO Uppsala kommun¹³.

Att ta fram en vägledning för myndighetsutövning inom LSS var svårt på flera sätt. Det var exempelvis svårt utifrån att lagen inte är skriven från ett grupperspektiv utan att lagen innebär att varje individ ska få sitt ärende bedömt utifrån dennes livssituation. En vägledning skulle också riskera att generalisera snarare än individualisera, vilket vore stick i stäv med lagstiftarens syfte med LSS.

¹³ HSO, handikappföreningarnas samhällsorgan som bytt namn till Funktionsrätt. <https://funktionsratt.se/>

Syfte, struktur och innehåll

Det finns inget uttalat syfte eller några riktlinjer för arena för samråd kring biståndsbedömning. Däremot framgår i arenans minnesanteckningar enskilda beslut om arbetsformer. Bland annat framkommer att arenan ska följa och tolka gällande föreskrifter och lagar och att brukarföreningarna inte ska kunna påverka eller vara med och fatta beslut, men att de ska kunna lämna synpunkter. Det framkommer även i minnesanteckningar att arenan inte ska diskutera individärenden utan mer generella och övergripande frågor.

Frågor som tagits upp på arenan för biståndshandläggning är exempelvis klagomålshantering, inflytande för den enskilde att påverka individutskottet, gränsdragningar och utmaningar mellan SoL och LSS, kostnader för gemensamhetsutrymmen i gruppboenden, personliga ombud, intyg om medföljande ledsagare, tidsbegränsade beslut och brist på boenden.

Deltagare i arenan för biståndsbedömning består av nämndens individutskott, representanter från brukarorganisationer (3 - 6 personer) samt tjänstepersoner från omsorgsförvaltningen (3 - 6 personer).

Problem med en arena för biståndshandläggning

Att frågor som rör myndighetsutövning ska lyftas via en arena för biståndshandläggning är inte helt oproblematisk. Det finns ett antal svårigheter som gör lösningen mindre lämplig.

Exempelvis är biståndshandläggningen endast en begränsad fråga, ett annat är vilka frågor som lyfts inom ramen för arenan. Det framkommer exempelvis att flera av frågorna som lyfts på arenan rör verkställigheten av biståndsbesluten och hanteringen av klagomål och inflytande. En arena med ett begränsat område saknar den helhetssyn som behöver genomsyra verksamheten, och som kan leda till förbättringar som gagnar hela verksamheten.

En annan svårighet är biståndshandläggningens nära anknytning till individärenden och individuella bedömningar. Det är varken möjligt eller lämpligt att diskutera individärenden och på grund av den starka individuella betoning som LSS framhåller går inte heller att stadigfästa några gemensamma principer, utöver de rättigheter som redan följer av lagstiftningen. Myndigheten behöver, i sin handläggning av ärenden, följa den lagstiftning som finns.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att arena för samråd kring biståndshandläggning avslutas och att frågorna hänvisas till LSS-rådet samt att andra former för att samla in åsikter om myndighetsutövning kan tas fram. Exempelvis skulle förvaltningen kunna arrangera och bjuda in till medborgardialoger, använda enkäter för att samla in synpunkter på myndighetsutövningen och följa tillgänglig statistik och nyckeltal för att se om myndigheten är bra eller inte. Genom att samla in frågorna och resultat kan förvaltningen på ett konstruktivt ta sig an synpunkter som inkommer ur ett helhetsperspektiv, vilket kan gagna både brukare och verksamhet. Förvaltningens bedömning är att detta kan ske inom ramen för LSS-rådet.

När det gäller synpunkter på myndigheten i enskilda ärenden är det viktigt att detta hanteras inom ramen för den individuella handläggningen. Detta kan och bör ske genom förvaltningens synpunktshandtering eller genom överklagan enligt den rättsordning som är fastställd att gälla i Sverige. När det gäller biståndshandläggarnas kompetens så kan dessa frågor behandlas i LSS-rådet.

6. Brukarråd inom avdelning arbete & bostad

Brukarrådet inom arbete och bostad är ett råd för personer som har LSS-insatser som sysselsättning och boende inom kommunens egen regi. Rådet består av sex ledamöter med egen erfarenhet av LSS-insatser samt tre tjänstepersoner. Rådet har möten en gång i månaden och de tar tillsammans fram agendan för varje möte. De som sitter med i rådet gör det så länge de vill och när någon plats blir ledig erbjuds andra att vara med.

Syfte, struktur och innehåll

Rådets syfte är att öka inflytande och delaktighet över LSS-insatser inom daglig verksamhet och boende med stöd och service. Frågor lyfts till rådet via enskilda brukare och verksamheter i kommunens egen regi. Exempel på frågor som diskuterats är 25 års fest för dem som haft LSS insatsen daglig verksamhet i 25 år, bemötande frågor, semesterersättning inom daglig verksamhet, resor och arbetskläder. Det som kommer upp på rådet dokumenteras och skickas till alla verksamheter inom egen regi. Rådets ledamöter har bland annat fått igenom 25 års fest och att daglig verksamhet bara får ha planeringsdagar på måndagar och fredagar. Brukarrådet får ofta frågor om de vill delta i olika projekt utanför rådet. Det händer att någon av brukarna tackar ja till att delta o projekt.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att brukarrådet fortsätter i sin nuvarande form tills gruppen själva vill göra en utvärdering. Rådets arbete behöver lyftas fram till omsorgsförvaltningens ledning och LSS-rådet. En koppling mellan råden behöver ses över. De projekt som brukarrådets ledamöter ibland väljer att tacka nej till borde kunna lämnas vidare till någon annan inflytandegrupp eller andra brukare som är intresserade av att påverka på verksamhetsnivå.

7. Brukarråd inom avdelning socialpsykiatri

Det finns ambitioner hos socialpsykiatrins ledning inom omsorgsförvaltningen om att påbörja ett arbete med strukturer för brukarinflytande. Förvaltningen inser att det krävs ett helhetsgrepp över förvaltningsgränser för att nå inflytande för en målgrupp som har insatser och intressen i frågor inom flera förvaltningar.

Brukarföreningar har lyft fram vikten av *tidig* och *aktiv* involvering, att det finns en genuin vilja att samarbeta och fungerande former för det. Brukarföreningar har även lyft fram vikten av att det blir aktivitet kring det som diskuteras och samverkas i olika kanaler och forum som tex brukarråd.

Det är en komplex uppgift att nå servicetagare (brukare) inom socialpsykiatri, det finns inte alltid ett intresse från servicetagare att aktivt delta i brukarråd på kollektiv nivå. I nuläget finns inget fungerande forum för kommun- och föreningsrepresentanter, där frågor som rör psykisk hälsa hanteras tillfredsställande enligt föreningarna. Kommunala handikapprådet (KHR) upplevs inte fungera väl för psykiatriföreningarna. Föreningarna upplever att frågor som rör psykiatri inte ges utrymme bland annat enligt kartläggningen i Brukarombudets rapport 2018.

I ett försök att nå resultat utifrån de idéer och förslag som framkommer inom socialpsykiatriområdet finns ambitioner att bilda ett förvaltningsövergripande forum, där aktivt samarbete sker mellan berörda förvaltnings- och brukarrepresentanter.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att avdelningen för socialpsykiatri fortsätter det påbörjade arbetet med att forma brukarinflytande inom avdelningen. Då det finns önskemål från brukarföreningar om en förvaltningsövergripande samverkansform är det viktigt att berörda förvaltningar äger frågan tillsammans. Förvaltningens förslag är att detta lyfts centralt.

8. Brukarråd inom ordinärt boende

Inom avdelningen för ordinärt boende pågår ett arbete med att ta fram förslag på olika metoder och forum för brukarinflytande. Avdelningen har bland annat tankar om att arrangera medborgardialoger inom personlig assistans som en form av brukarråd. Avdelningen för ordinärt boende omfattas även av de frågor som tas upp i LSS-rådet. Just nu prövas särskilt metoden DMO-slinga på korttidsboenden för barn och vuxna inom ordinärt boende och avdelningen har genomfört riktade brukarenkäter inom området för personaligassistans.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att avdelningen ordinärt boende fortsätter sitt arbete med att utveckla brukarinflytandet inom hela avdelningen. Förvaltningen menar att det behöver tydliggöras i LSS-rådet att rådet även ansvarar för att lyfta frågor som gäller brukare och verksamheter inom ordinärt boende.

9. Regional LSS-inflytandegrupp

LSS-inflytandegruppen startades av FoU för ca sex år sedan. Omsorgsförvaltningen har deltagit med två tjänstepersoner sedan start. Bakgrunden till gruppen var att genom ett statligt bidrag verka för ett ökat inflytande och delaktighet för målgruppen inom kommun och region genom att arbeta med empowerment. Att arbeta med empowerment betyder att brukaren behöver kännedom om sina rättigheter för att kunna bevaka och kräva dem. Tanken var att flera kommuner inom länet skulle starta liknande grupper. Idag finns en grupp i Tierp och en grupp i Uppsala. Enköping och Östhammar har visat intresse för att starta upp grupper.

Syfte, struktur och innehåll

LSS inflytandegruppen är en del av det regionala arbetet med inflytandefrågor där samverkan mellan region och kommunerna är en av grundpelarna. Idag finns två LSS-inflytandegrupper inom regionen men fler kommuner vill starta LSS-inflytandegrupper. I LSS-inflytandegruppen ingår idag personer med egen erfarenhet av insatser inom LSS, två representanter från brukarorganisationer, en strateg från omsorgsförvaltningen och en närvårdskoordinator från regionen/omsorgsförvaltningen samt en sammankallande handläggare. Deltagarna i inflytandegruppen arvoderas av Region Uppsala vilket regionen budgeterat för tom 2020.

Deltagarna med egen erfarenhet har genom inflytandegruppens arbete tränats i att våga ta plats, ifrågasätta och komma med lösningar och förbättringar inom kommun och region. Deltagarna i LSS-inflytandegruppen har hållit i föredrag och varit med på olika konferenser. De har startat en färdtjänstgrupp och arbetat som demokratiambassadörer inför valen 2018 och 2019. Just nu arbetar gruppen mycket med Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Framtiden för LSS-inflytandegrupperna har under våren diskuteras utifrån att FoU-s avdelning på vård och hälsa vid Regionen inte längre har ett operativt ansvar för att hålla i gruppen. Regionen och kommunerna är överens om att gruppens kompetens behövs och att brukare med egen erfarenhet ska prioriteras i inflytandearbetet. Ett förslag för gruppens framtid beräknas var klart till hösten 2019. Gruppen själva är redo att ta uppdrag från både region och kommun.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden avvaktar beslut om LSS-inflytandegruppens framtid tills förslag tagits fram av regionen och kommunerna under hösten 2019.

Metoder och utvecklingsområden

I detta avsnitt redovisas metoder och former av brukarinflytande som prövas inom omsorgsnämndens ansvarsområde samt vilka utvecklingsområden som särskilt behöver beaktas när det gäller brukarinflytande på flera nivåer.

1. Metoder för brukarinflytande

Omsorgsförvaltningen har tillsammans med brukare, brukarorganisationer och representanter från nämnden prövat olika metoder för inflytande och delaktighet. Utveckling har skett inom nämndens ansvarsområde men mer behöver göras. Inflytande och delaktighet tar tid och behov av stöd för att kunna vara delaktig i sitt liv ser olika ut för varje individ. Förvaltningen behöver fortsätta arbetet för att alla, oavsett funktionsnedsättning, ska ha det inflytande den har rätt till.

Metoder för brukarnära inflytande som prövats inom omsorgsnämndens ansvarsområde har, utöver individuella uppföljningar av insatser och uppföljningar av genomförandeplaner varit följande:

- Genomförande av SKL:s brukarenkäter inom arbete och bostad.
- Enkätundersökning inom ordinärt boende.
- Brukarrevisioner inom SoL och LSS.
- Utbildning om och genomförande av DMO-slingor.
- Genomfört inflytandeprojekt inom Innovationsguiden på korttidsboende för barn.
- Arenor för boende och biståndshandläggning.

Utöver dessa metoder har medarbetare på strategisk nivå utbildats i metoden Tjänstedesign¹⁴ enligt Innovationsguiden¹⁵. Tjänstedesign är en utvecklingsprocess där en utgår från användarens behov och medskapar lösningar tillsammans med användaren. Förvaltningen kommer under hösten ingå i ett EU finansierat utbildningsprojekt där tjänstedesign prövas inom myndighet.

Omsorgsförvaltningen har även anställt ett Brukarombud som varit i tjänst sedan våren 2018. Brukarombudet har hela Uppsala kommun som arbetsområde men utgår från omsorgsförvaltningen. Brukarombudet sammanställer en årlig rapport¹⁶ om situationen för brukare, brukarorganisationer och kommunens arbete med delaktighet och inflytande. Förvaltningen menar att frågor om inflytande och delaktighet har fått mer fokus inom nämndens ansvarsområde sedan Brukarombudet anställdes.

Omsorgsförvaltningen deltar även i styrgruppen för arvfondsprojektet ”Ge makten vidare”. ”Ge makten vidare” prövar bland annat olika metoder och strukturer för inflytande för personer med LSS insatser. Förvaltningen följer projektets arbete med stort intresse och deltar bland annat i arbetet med att utveckla metoder för brukarrevisioner inom LSS området.

Omsorgsförvaltningen följer även ”Forum för brukarinflytandes” arbete. Forumet som till en början var ett arvfondsprojekt inom allmänna arvsfonden. Forumets syfte är att visa på att brukarinflytande i olika former kan leda till kvalitetsutveckling av vård och stöd. Nu stöds Forumet för brukarinflytande av Studieförbundet Vuxenskolan Uppsala län och har även kontakt med kommunen kring ett önskemål att teckna partnerskap.

¹⁴ Tjänstedesign

<https://skl.se/demokratiledningstyrning/medborgardialogdelaktighet/aktivtmedskapandebbrukareochpatienter/exemplebokbrukarochpatientmedverkan/tjanstedesignhurgorman.7720.html>

¹⁵ Innovationsguiden <https://innovationsguiden.se/>

Utvecklingsområden

Omsorgsförvaltningen behöver fortsätta arbetet med att hitta modeller och strukturer för full delaktighet och inflytande för personer med LSS- och SoL-insatser. För att komma framåt i detta arbete är det viktigt att våga testa och att våga avsluta där förvaltningen prövat. I detta arbete är brukare, brukarorganisationer och andra intressenter inom området som exempelvis brukarombudet viktiga samverkanspartners.

Förvaltningen behöver arbeta vidare med strukturer för inflytande inom alla områden men särskilt inom socialpsykiatri och ordinärt boende. Fler brukare behöver ges möjlighet att delta i inflytandegrupper om de själva vill. Det är viktigt att samverkansformerna är anpassade till dem som deltar.

Här är information och utbildning till brukarna viktig. Har en inte kunskap om sin rätt att påverka och fått träna sig i detta så är det svårt att veta hur och var en kan göra det.

Områden för förvaltningen att särskilt följa:

- Användandet av remiss för att ta in synpunkter till ärenden som ska upp i nämnd.
- Fortsätta med DMO-slingor och följa ”Ge makten vidare” projekt med brukare som håller i slingor.
- Ta del av den kommande genomlysningen av hur brukarenkäter inom hela nämndens ansvarsområde ska kunna erbjudas.
- Införande av IBIC, individens behov i centrum¹⁷ inom myndigheten.

Slutsatser

Förvaltningens slutsatser är:

Att delar av de forum och råd som tidigare nämnd tillsatte kan avslutas eller slås samman med andra forum/råd utan att för den skull innebära att frågor inte har någonstans där de kan lyftas.

Att förvaltningen behöver prioritera de områden där det idag saknas strukturer för inflytande på organisationsnivå.

Att fortsatt utveckling av brukarinflytande behövs både vad gäller struktur och på individnivå och att detta sker i samverkan med brukare och brukarorganisationer.

Att uppföljning av förvaltningens arbete med att utveckla metoder och struktur för brukarinflytande inom förvaltningen bör följas upp om ett år och att detta med fördel görs av avdelningen för kvalitet och utveckling.

¹⁷ IBIC, individens behov i centrum är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt som utgår från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden. ICF, som gemensamt tankesätt och språk. <https://www.socialstyrelsen.se/individensbehovicentrumibic>

Refererande dokument

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387).
<https://lagen.nu/1993:387>

Socialtjänstlagen (2001:453) <https://lagen.nu/2001:453>

Kommunallagen (2017:725) <https://lagen.nu/2017:725>

Mål och budget 2019 med plan för 2020-2021 <https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/publikationer/mal-och-budget-2019/mal-och-budget-2019-med-plan-for-20202021/>

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
<https://www.uppsala.se/contentassets/c717e52af54b46b580ce89b192a0d41f/program-for-full-delaktighet-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf>

DMO, delaktighetsmodellen <https://delaktighetsmodellen.se/>

Brukarombudets rapport 2018
<https://www.uppsala.se/contentassets/efb3d7aa2a6343e9af0bed208574d9e4/15-osn-brukarombudets-arsrapport.pdf>

Lokal överenskommelse mellan Uppsala föreningsliv och Uppsala kommun 2018 – 2023 <https://www.uppsala.se/contentassets/197c878c12894a898f8d69737b4f3764/lokal-overenskommelse>

IBIC, Individens behov i centrum,
<https://www.socialstyrelsen.se/individensbehovicentrumibic>

Tjänstedesign
<https://skl.se/demokratiledningstyrning/medborgardialogdelaktighet/aktivtmedskapandebrukareochpatienter/exemplebokbrukarochpatientmedverkan/tjanstedesignhurgorman.7720.html>

¹ Innovationsguiden <https://innovationsguiden.se/>

Bilagor

1. Föreskrifter LSS-rådet sid 1.
2. Föreskrifter LSS-rådet sid 2.
3. Stadgar och föreskrifter för kommunens råd 2015.

Datum
2017-12-04

Diarienummer
OSN-2017-0665

Föreskrifter för LSS-rådet inom omsorgsnämnden

Antagna av omsorgsnämnden den XX månad X-år

§ 1 Uppgifter

Det övergripande syftet med LSS-rådet är att öka inflytande och delaktighet för de personer som ingår i någon av LSS personkretsar. Rådet ska behandla frågor som påverkar vardagen för de personer som ingår i LSS personkretsar. Syftet är kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att få in ett brukarperspektiv i planering och styrning av verksamhet.

§ 2

Sammansättning

LSS-rådet ska bestå av fasta medlemmar som företräder HSO och omsorgsnämndens förtroendevalda. Representanter från andra kommunala nämnder, landstinget samt enskilda brukarorganisationer kan bjudas in vid behov.

Sammansättningen är:

- Sammanlagt nio (sex ordinarie och tre ersättare) representanter från HSO/dess medlemsföreningar och medlemmar. Dessa utses av HSO Uppsala kommun.
- Sammanlagt fem (tre ordinarie och två ersättare) förtroendevalda från omsorgsnämnden. Dessa utses av omsorgsnämnden
- Två tjänstepersoner från omsorgsförvaltningen. Dessa utses av omsorgsförvaltningens direktör.

Ordförande och vice ordförande utses av rådet var sjätte månad.

HSO:s ledamöter representerar föreningar som företräder de olika personkretsarna i LSS. Några av ledamöterna ska ha egen funktionsnedsättning.

§ 3 Arbetsformer

Rådet ska sammanträda fyra gånger per år. Sammanträdestillfällena ska beslutas av rådet och ska mötena förläggas i kommunens lokaler.

Kallelse och eventuella handlingar ska skickas minst sju dagar före sammanträde. Ordföranden ansvarar för att så sker.

Vid LSS-råden ska protokoll föras som justeras av ordföranden och en vid sammanträdet utsedd justeringsperson. Protokollet delges rådets ledamöter och ersättare samt ska publiceras på kommunens hemsida.

Om ordföranden är utsedd av de förtroendevalda i omsorgsnämnden så ska justeringsperson utses från HSO. Om ordföranden är utsedd från HSO så ska justeringsperson vara förtroendevald i omsorgsnämnden.

§ 5 Ekonomi

Omsorgsnämnden svarar för rådets sekretariat och administrativa kostnader.

Ledamöterna i rådet arvoderas med timarvode enligt kommunfullmäktiges fastställda ersättningar.

§ 4 Ändringar

Omsorgsnämnden fastställer LSS-rådets föreskrifter och beslutet om förändringar.

§ 5 Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2018.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2014-12-17

UPPSALA KOMMUN ÄLDRENÄMNDEN	
Ink.	2015 -01- 0 2
Diarienum	ALN-2015-0016
	Aktbil 1

§ 225

**Revidering av stadgar/föreskrifter för kommunens råd 2015
KSN-2014-1489**
Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta stadgar för miljövårdsrådet enligt i ärendet redovisad bilaga 1,

att anta stadgar för folkhälsorådet enligt i ärendet redovisad bilaga 2,

att anta föreskrifter för kommunala pensionärsrådet enligt i ärendet redovisad bilaga 3, samt

att anta föreskrifter för kommunala handikapprådet enligt i ärendet redovisad bilaga 4.

Antecknas till protokollet att kommunledningskontoret skall redigera bilaga 5 om brottsförebyggande rådet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret har upprättat förslag till skrivelse 2014-11-27.

Arbetsutskottet har biträtt förslaget.

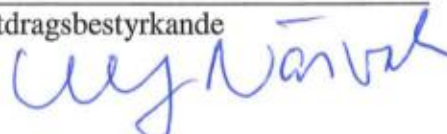
Berörda nämnder, bolag
föreningar m fl
Akten

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Handläggare
Davidsson Per

Datum
2014-11-27

Diarienummer
KSN-2014-1489

Kommunstyrelsen

Revidering av stadgar/föreskrifter för kommunens råd 2015

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att anta stadgar för miljövårdsrådet enligt **bilaga 1**,

att anta stadgar för folkhälsorådet enligt **bilaga 2**,

att anta föreskrifter för kommunala pensionärsrådet enligt **bilaga 3**, samt

att anta föreskrifter för kommunala handikapprådet enligt **bilaga 4**

Ärendet

Kommunstyrelsen antog den 11 januari 2012 (§ 8) stadgar eller föreskrifter för miljövårdsrådet, folkhälsorådet, kommunala pensionärsrådet och kommunala handikapprådet. I dessa klargjordes att det är kommunstyrelsen som har att fastställa dessa.

I detta ärende föreslås att rådets stadgar anpassas till den nya organisationen så att de nämnder tidigare som har utsetts till representant i ett råd och som nu har upphört ersättas av annan nämnd med motsvarande ansvarsområde.

I ärendet har inte gjorts någon översyn av stadgarna eller föreskrifterna i övrigt. Det får aktualiseras i särskild ordning om behov finns.

Inför 2015 har kommunens organisation ändrats och ansvaret för de brottsförebyggande rådet har flyttats från socialnämnden för barn och unga till kommunstyrelsen. Socialnämnden för barn och unga antog den 15 december 2010 syfte och arbetsformer för rådet som återges i **bilaga 5**. Som framgår har uppdragsgivaren, numera kommunstyrelsen, utsett tre ledamöter. Ingen annan nämnd utser ledamöter.

Kommunstyrelsens val till råden sker i särskilt ärende.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Jan Malmberg
Tf chef kommunledningskontoret

(

(

]

]

Föreskrifter för Miljövårdsrådet i Uppsala kommun

Antagna av kommunstyrelsen den 17 december 2014 § ??

§ 1 Uppgifter

Miljövårdsrådet är ett samrådsorgan för ingående representerade organisationer.

Rådets verksamhetsområde omfattar naturvård, friluftsliv, miljöskydd och naturresurs-hantering.

Miljövårdsrådet har särskilt till uppgift

att kontinuerligt bevaka och stimulera till god naturvård, effektivt miljöskydd, människors tillgång till tätortsnära natur samt god naturresurshushållning,

att verka för ett ömsesidigt informationsutbyte mellan kommunen och ideella föreningar, verksamma inom naturresurs- och miljöområdet,

att verka för spridande av allsidig information inom rådets verksamhetsområde.

§ 2 Sammansättning

Miljövårdsrådets ledamöter utses dels av kommunala organ, dels av ideella föreningar med naturvård eller miljöskydd som en väsentlig del av sin verksamhet. Ledamöter utses för fyra år, räknat från och med 1 januari året efter det att allmänna val till kommunfullmäktige ägt rum.

Sker förändringar i den kommunala organisationen eller i föreningslivet genom nybildning, upphörande eller förändringar av organ som ingår i eller kan ingå i miljövårdsrådet, ska rådet ta initiativ till och föreslå önskvärda förändringar i rådets sammansättning. Förslag till sådana förändringar ska godkännas av kommunstyrelsen.

Ledamöter utses av följande kommunala nämnder och ideella organisationer.

	Antal ledamöter
Kommunstyrelsen	2 inklusive ordförande och vice ordförande
Idrotts- och fritidsnämnden	1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1
Plan- och byggnadsnämnden	1
Gatu- och samhällsmiljönämnden	1
Uppsala Vatten och Avfall AB	1
Naturskyddsföreningen Uppsala	1
Friluftsförbundet Uppsala	1
Upplands ornitologiska förening	1
Uppsala fältbiologer	1
Entomologiska föreningen i Uppland	1
Kolonilottsöreningarna	1
Svenska turistföreningen	1

Organisationerna får utse ersättare till sammanträde där den utsedde representanten ej kan närvara.

Rådet får adjungera företrädare för skilda kommunala förvaltningar, övriga myndigheter och organisationer, liksom experter i övrigt, vilka då äger rätt att delta i rådets överläggningar och arbete, men ej i dess beslut.

§ 3 Organisation och arbetsformer

Ordföranden ansvarar för att rådet kallas till sammanträde. Rådet sammanträder också om minst en tredjedel av rådets ledamöter gör framställning därom för uppgivet ändamål.

Vid miljövårdsrådets sammanträden ska föras protokoll. Protokoll ska justeras av ordföranden jämte en vid sammanträdet utsedd justerare.

Protokollet ska delges de nämnder som är representerade i rådet.

§ 4 Ekonomi

Kommunstyrelsen svarar för rådets sekretariat och administrativa kostnader för rådet. Ledamöterna i miljövårdsrådet arvoderas enligt av kommunfullmäktige fastställda regler för förtroendevalda.

§ 5 Ändringar

Kommunstyrelsen fastställer rådets föreskrifter efter samråd med de föreningar som ingår i rådet.

§ 6 Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 1 januari 2015.

Föreskrifter för Folkhälsorådet i Uppsala kommun

Antagna av kommunstyrelsen den 17 december 2014 § ??

§1 Uppgifter

Folkhälsorådet är ett samrådsorgan om folkhälsofrågor för ingående representerade organisationer. Folkhälsorådets syfte är att genom bred samverkan verka för att hälsosamma förändringar hos medborgarna uppnås.

Folkhälsorådet har särskilt till uppgift:

att kontinuerligt bevaka och stimulera utvecklingen av folkhälsoarbetet inom de verksamhetsområden som är företrädade i rådet

att verka för ett ömsesidigt informationsutbyte mellan kommunen, landstinget och ideella föreningar samt mellan kommunala nämnder och stimulera till ett ökat samarbete

Folkhälsorådet ska särskilt prioritera:

att verka för jämlika förutsättningar för en god hälsa och därmed verka för att minska skillnaderna i ohälsa.

§ 2 Sammansättning

Folkhälsorådets ledamöter utses dels av kommunala organ och dels av andra deltagande parter. Ledamöter utses för fyra år, räknat från och med 1 januari året efter det att allmänna val till kommunfullmäktige ägt rum.

Sker förändringar i den kommunala organisationen eller i någon av de deltagande parterna genom upphörande, nybildning eller dylikt ska rådet ta initiativ till och föreslå önskvärda förändringar i rådets sammansättning. Förslag till sådana förändringar ska godkännas av kommunstyrelsen.

Ledamöter utses av följande kommunala organ och organisationer.

Nämnd	Antal ledamöter
Kommunstyrelsen	2 inklusive ordförande och vice
Idrotts- och fritidsnämnden	1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1
Äldrenämnden	1
Utbildningsnämnden	1
Arbetsmarknadsnämnden	1
Socialnämnden	1
Omsorgsnämnden	1
Kulturnämnden	1
Plan- och byggnadsnämnden	1
Gatu- och samhällsmiljönämnden	1
Uppsala föreningsråd	2
Landstinget	3

Rådet får adjungera företrädare för skilda kommunala förvaltningar, övriga myndigheter och organisationer, liksom experter i övrigt, vilka då äger rätt att delta i rådets överläggningar och arbete, men inte i dess beslut.

§ 3 Organisation och arbetsformer

Ordföranden ansvarar för att rådet kallas till sammanträde. Rådet sammanträder också om minst en tredjedel av rådets ledamöter gör framställning därom för uppgivet ändamål.

Vid folkhälsorådets sammanträden ska föras protokoll. Protokoll ska justeras av ordföranden jämte en vid sammanträdet utsedd justerare.

Protokollet ska delges de nämnder som är representerade i rådet.

§ 4 Ekonomi

Kommunstyrelsen svarar för rådets sekretariat och administrativa kostnader för rådet. Ledamöterna i folkhälsorådet arvoderas enligt av kommunfullmäktige fastställda regler för förtroendevalda.

§ 5 Ändringar

Kommunstyrelsen fastställer rådets föreskrifter.

§ 6 Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 1 januari 2015.

Föreskrifter för Kommunala pensionärsrådet i Uppsala kommun

Antagna av kommunstyrelsen den 17 december 2014 § ??????

1 § Uppgifter

Kommunala pensionärsrådet (KPR) i Uppsala kommun är ett organ för samverkan, samråd och information i övergripande frågor av särskilt intresse för pensionärerna mellan kommunen och pensionärernas organisationer i kommunen, allt grundat på vad som föreskrivs i kommunallagen, socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen m.m.

Med benämningen pensionärer avses såväl ålders- som förtidspensionärer.

Inom KPR äger företrädare för pensionärsorganisationerna gentemot kommunen sådan rätt till överläggningar som motsvarar vad som förekommer inom den kommitté som regeringen genom beslut den 6 juni 1991 tillkallat på grund av riktlinjer som redovisas i prop 1990/91:148. Formerna för samverkan regleras också i det samarbetsavtal som tecknas mellan Uppsala pensionärsföreningars samarbetsråd (UPS) och kommunstyrelsen.

Information och samråd om äldrenämndens planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation i frågor som rör pensionärerna ska ske så tidigt att de synpunkter som framförs i KPR kan påverka ärendets vidare behandling.

Pensionärernas företrädare i KPR kan aktivt arbeta för förändringar i den kommunala verksamheten. De kan informera och ge förslag till lämpliga anpassningar av det verksamhetsutbud som berör äldres förhållande i samhället.

KPR ska svara för information i pensionärsfrågor till samtliga pensionärsföreningar, som är registrerade hos det organ i kommunen som ansvarar för bidrag till föreningar. Denna information sker genom UPS, som bl.a. är kontaktorgan mellan KPR och föreningarna.

2 § Sammansättning

Ledamöter utses av följande kommunala nämnder

Kommunstyrelsen	2 inklusive ordförande
Äldrenämnden	2
Omsorgsnämnden	1
Idrotts- och fritidsnämnden	1
Gatu- och samhällsmiljönämnden	1
Kulturnämnden	1

Fyra ledamöter och lika många personliga ersättare utses av UPS. UPS utser även vice ordförande i rådet.

§ 3 Organisation och arbetsformer

KPR ska sammanträda minst fyra gånger per år. Ett av sammanträdena ska hållas under ett sådant skede av behandlingen av kommunens verksamhetsplaner och budget (IVE) att det föreligger möjligheter för pensionärerna att påverka beslutet.

Extra sammanträde kan hållas om ordföranden eller fler än hälften av KPRs ledamöter begär det.

Ordföranden svarar för att pensionärsrådet kallas till sammanträde.

Skriftlig kallelse jämte föredragningslista sänds ut till KPRs ledamöter och ersättare senast 14 dagar före sammanträdet. Handlingar ska delges dem i så god tid och på sådant sätt att vidare beredning och information underlättas.

Vid sammanträde förs protokoll som justeras av ordförande jämte en av KPR utsedd ledamot. De synpunkter som framförs i KPR ska noteras i protokollet och i tillämpliga delar ingå i äldrenämndens beslutsunderlag.

Protokollsutdrag tillställs den som berörs av ärende. Fullständiga protokoll ska sändas till ledamöter och ersättare i KPR och till de nämnder som är representerade i rådet.

§ 4 Ekonomi

Äldrenämnden svarar för rådets sekretariat och administrativa kostnader för KPR. Ledamöterna i KPR arvoderas enligt av kommunfullmäktige fastställda regler för förtroendevalda.

Som ersättning för medverkan i informations- och kontaktverksamhet utbetalar kommunen genom idrotts- och fritidsnämnden ett årligt bidrag till UPS som fastställs årligen av nämnden. För att få bidraget krävs att UPS inlämnar sina stadgar och en årlig verksamhetsberättelse.

§ 5 Ändringar

Kommunstyrelsen fastställer rådets föreskrifter efter samråd med UPS.

§ 6 Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 1 januari 2015.

Föreskrifter/arbetsordning för Kommunala handikapprådet i Uppsala kommun

Antagna av kommunstyrelsen den 17 december 2014 § ???

1 § Uppgifter

Kommunala handikapprådet i Uppsala kommun finns för diskussioner i övergripande policyfrågor och för informationspridning samt opinionsbildning inom handikappområdet. Allt grundat på vad som föreskrivs i kommunallagen, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen m.m.

Gällande samverkansavtal mellan Uppsala kommun och HSO reglerar lokala samverkansformer mellan nämnderna, kommunstyrelsen, produktionsnämnderna och handikappörelsen.

2 § Sammansättning

Ledamöter utses av följande kommunala nämnder

Kommunstyrelsen	2 inklusive ordförande
Omsorgsnämnden	1
Plan- och byggnadsnämnden	1
Idrotts- och fritidsnämnden	1
Gatu- och samhällsmiljönämnden	1
Utbildningsnämnden	1
Socialnämnden	1
Arbetsmarknadsnämnden	1

Fem av ledamöterna och lika många personliga ersättare utses av handikappföreningarnas samarbetsorgan i Uppsala kommun (HSO). HSO utser även vice ordförande i rådet.

Handikapprådet kan inbjuda/adjungera förträdare för skilda kommunala nämnder/förvaltningar/kontor, kommunala bolag, övriga myndigheter/organisationer, liksom experter i övrigt att delta i rådets sammanträden.

§ 3 Organisation och arbetsformer

Handikapprådet ska sammanträda minst fyra gånger per år. Därutöver ska rådet arrangera minst 1-2 temadagar per år.

Extra sammanträden kan hållas om ordföranden eller fler än hälften av handikapprådets ledamöter begär det.

Ordförande ansvarar för att handikapprådet kallas till sammanträde. För förberedelse av rådets sammanträden ska finnas ett arbetsutskott bestående av ordförande, vice ordförande samt handläggande tjänsteman.

Skriftlig kallelse jämte föredragningslista sänds ut till handikapprådets ledamöter och ersättare senast 14 dagar före sammanträdet. Handlingar ska delges dem i så god tid och på sådant sätt att vidare beredning och information underlättas.

Vid sammanträde förs protokoll som justeras av ordföranden jämte en av HSO utsedd ledamot. De synpunkter som framförs i handikapprådet ska noteras i protokollet.

Protokollsutdrag tillställs den som berörs av ärende. Fullständiga protokoll ska sändas till ledamöter och ersättare i handikapprådet, HSO, kommunstyrelsen, samtliga kommunala nämnder exklusive valnämnden samt Uppsala Vatten och Avfall AB.

§ 4 Ekonomi

Omsorgsnämnden svarar för rådets sekretariat och administrativa kostnader. Ledamöterna i handikapprådet arvoderas enligt av kommunfullmäktige fastställda regler för förtroendevalda.

§ 5 Ändringar

Kommunstyrelsen fastställer rådets föreskrifter efter samråd med förträdare från handikapprörelsen.

§ 6 Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 1 januari 2015.

Bilaga 1

Syfte och arbetsformer för det lokala Brottsförebyggande rådet i Uppsala kommun

(Enligt beslut av Socialnämnden för barn och unga 2010-12-15)

1. Inriktning

Brottsförebyggande rådet är ett verksamhetsövergripande samråds- och samverkansorgan för ingående representerade organisationer. Rådets verksamhetsområde omfattar socialt förebyggande arbete för barn och ungdomar i Uppsala kommun.

2. Uppgifter

att kontinuerligt bevaka sociala förhållanden bland barn och ungdomar i kommunen som kan utgöra risker för social oro, kriminalitet och droger och söka gemensamma lösningar på dessa problem. Exempel på frågor som bör uppmärksammas är kriminella nätverk bland unga, sociala riskmiljöer och särskilda helger och evenemang som berör många unga.

att bevaka den sociala utvecklingen inom skolområdet, t.ex. tecken på social oro, mobbning, droger och kriminalitet. I uppgiften ingår att med utgångspunkt från vetenskap och beprövad erfarenhet, söka gemensamma sätt att förebygga och åtgärda denna typ av problem i skolan.

Uppdragstagaren ansvarar för att samordna rådets arbete.

3. Ordförande

Uppdragsgivaren utser ordförande för rådet.

4. Medlemmar

Uppdragsgivaren utser tre ledamöter i rådet (varav en som ordförande). Rådet ska i övrigt bestå av representanter från:

- Polismyndigheten i Uppsala län
- Fritidsverksamheten (V&B)
- Grundskolan (V&B)
- Gymnasieskolan (V&B)
- Individ- och familjeomsorgen, råd- och stödverksamheten (V&B)
- Individ- och familjeomsorgen, myndighet, Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad.

Representanter för fristående skolor samt för Uppsala Handelsförening inbjuds att delta i rådets arbete. Övriga medlemmar bestäms av rådet. Rådet kan inbjuda/adjungera företrädare från skilda kommunala förvaltningar, övriga myndigheter/organisationer, liksom experter i övrigt för att delta i rådets överläggningar.

5. Mötesordning

Rådet ska sammanträda på tid och plats som rådet bestämmer, samt när ordföranden eller minst en tredjedel av ledamöterna finner nödvändigt p.g.a. särskild omständighet som föranmäls. Kallelse med dagordning skall skickas ut minst en vecka innan sammanträdet äger rum. Vid rådets sammanträden förs protokoll som skall justeras av ordföranden samt en vid sammanträdet utsedd justerare.

◆◆◆

Uppsala kommun
Omsorgsnämnden

Yttrande över rapporten Struktur och metoder för brukarinflytande i omsorgsförvaltningen

HSOs representanter i LSS-rådet har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade rapport.

Vi finner att det är ett välskrivet dokument, som presenteras. Vi tillstyrker vissa av de förslag, som lämnas, och avstår att yttra oss över vissa, men vi avstyrker bestämt de förslag, som lämnas rörande Arena för boende och Arena för biståndsbedömningar. Vi är beredda att diskutera arbetsformerna i dessa fora, men de kan inte avskaffas. Vi anser också att frågan om arbetsformerna i LSS-rådet ska anstå till dess att pågående uppföljning av LSS-rådet avslutats. Därmed bör också frågorna om Arena för boende, som får ses som en undergrupp till LSS-rådet, och Arena för biståndsbedömning anstå.

Det bör i sammanhanget framhållas att det som kallas "Arena för boende" helt enkelt innebär att företrädare för HSO ett par gånger per halvår inbjuds till de sammanträden, som kommunens tjänstemän har på onsdagsmorgnar inom ramen för vad som kallas för Arena för hållbart boende. Kommunen kom med sin inbjudan, eftersom boendefrågorna tog stor andel av tiden på LSS-rådets möten.

Vidare ska noteras att Arena för biståndsbedömning inrättades på kommunens initiativ, sedan arbetet med att ta fram de "riktlinjer", som kommunen önskade få utarbetade, inte lyckats. Det är också något oklart varför den kom att heta just Arena för biståndsbedömning. Vi menar att det är myndighetsutövning, som det finns skäl att diskutera och inte bara det mer begränsade biståndsbedömning. Vår ambition är att medverka till att handläggningen följer gällande lagstiftning.

2017 utsågs Uppsala, för sitt arbete med brukarinflytande, till 3.e-pristagare i Heja Olika.se:s tävling "Bästa LSS-kommun". Detta förpliktigar och det vore olyckligt om Uppsala avvecklar inflytande istället för att utveckla det.

Nedan kommenteras de olika avsnitten i rapporten i punktform.

Kommentarer

Bakgrund

- Dialog med funktionsrättsrörelsen saknades innan förslaget formulerades.
- Metoder för brukarinflytande bör utvärderas i samråd innan de förkastas av en part.

Genomförande

- Att medverka i samverkansformer som funktionsrättsrörelsen inte anser leder till inflytande är inte aktuellt.
- Vi, funktionsrättsledamöter i LSS-rådet, har lång erfarenhet av vad som fungerar och inte fungerar.
- De konsekvenser förvaltningen utpekar är utifrån kommunens perspektiv.

Syfte

- Funktionsrättsrörelsens perspektiv och behov saknas.

Forum för brukarinflytande

1. Kommunala handikapprådet (KHR)

- Förslaget att rådet flyttas tillbaka till kommunledningskontoret är bra.
- En tillgänglighetssamordnare bör återtillsättas.

2. Samråd med UPS, Uppsala pensionärsföreningars samråd

- Gruppen personer med LSS-insatser som är över 65 år ökar och måste beaktas i alla samverkanssammanhang.
- Vi känner inte till denna samverkan och uttalar oss inte om värdet av den.

3. LSS-rådet

- Förändringar av LSS-rådet bör inte göras förrän den pågående uppföljningen är klar.
- I LSS-rådet kan alla frågor som berör LSS-personers vardag lyftas, inte bara de frågor som omsorgsnämnden ansvarar för.
- Om nytt ansvar ska läggas på LSS-rådet bör rådet utökas med fler möten och arbetsgrupper/utskott för områden som är omfattande och behöver särskild kompetens.
- Att LSS-rådet kan vara remissinstans är bra.
- Vid remissförfarande ska funktionsrättsrörelsen ges tillräcklig tid för att yttra sig.

4. Arena för boendefrågor

- Boendearenan tillkom därför att boendefrågorna är så många att de inte fick plats på LSS-rådet.
- Avslutas boendearenan måste boendefrågorna få en ny hemvist.
- Samverkan ska gälla alla boenden, inte bara dem som har kommunen som utförare.
- Om personer med egen erfarenhet ska kunna delta måste möten ligga på tider som passar dem.
- Gode män och anhöriga till personer som inte kan föra sin egen talan ska betraktas som brukare.
- Det måste finnas möjlighet för inflytande kring personalens kompetens.
- Temadagar kan vara bra men måste i så fall förberedas noga så att brukare får svar på konkreta frågor.

5. Arena för samråd kring biståndsbedömning

- I många år har funktionsrättsrörelsen efterfrågat samverkan om myndighetsutövning.
- Myndighetsutövning är inte bara biståndsbeslut. Beslut om åtgärder vid tex klagomål, Lex Sarah-ärenden eller ändrad verkställighet är också myndighetsutövning.
- Arena för samråd kring biståndsbedömning blev inte det vi förväntade oss.
- Det är uppenbart att förvaltningen inte vill att funktionsrättsrörelsen ska blanda sig i myndighetsutövningen.
- Om kommunen inte följer lagen måste vi som medborgare ha möjlighet att påpeka det.
- Rättssäkerhet är att det blir rätt i första instans.
- Medborgardialoger och enkäter ger inget säkert inflytande utan bara information som man sedan kan välja att bortse ifrån.
- Samråd om myndighetsutövning är inte en bemötandefråga.
- Kompetensutveckling av handläggare med hjälp av personer med egen erfarenhet har föreslagits i årtal men inte genomförts.

6. Brukarråd inom avdelning arbete o bostad

- Det saknas ett brukarråd kring boendefrågor.
- Även de som har insatser från externa utförare bör ha tillgång till brukarråd. De bör kanske vara gemensamma.
- En koppling till LSS-rådet är bra.
- Vad för slags projekt är det som nämns i dokumentet?

7. Brukarråd inom avdelning socialpsykiatri

- LSS-rådets funktionsrättsledamöter uttalar sig inte om detta.

8. Brukarråd inom ordinärt boende

- LSS-rådet ansvarar redan för frågor kring ordinärt boende för personer med LSS-insatser.
- Brukarråd för insatserna personlig assistans, ledsagare, avlösare och kontaktperson är bra förslag men måste anpassas efter målgruppen.

9. Regional LSS-inflytandegrupp

- I LSS-inflytandegrupp ingår inga föreningsrepresentanter. Alla utom tjänstepersoner har egen erfarenhet antingen genom egen diagnos eller genom att företräda en anhörig som inte själv kan delta.
- Gruppen borde ses som en tillgång inför planering och beslut, t ex genom att ges uppdrag. Det görs inte idag.

Metoder och utvecklingsområden

- En samverkansform kan ge reellt inflytande bara om det finns minnesanteckningar, uppföljning, återkoppling och tjänstepersoner som ansvarar för detta.
- Samverkansform måste anpassas efter deltagarna.
- Dialog med alla ingående parter måste föregå förändringar i samverkansformen.
- Enkäter kan ge information men inte något säkert inflytande.
- Arenorna har också varit metoder som prövats.
- Angående "Tjänstedesign enligt innovationsguiden": Att lösningar skapas tillsammans av användare och utförare är enligt vår uppfattning själva grunden för LSS.

- Låt er tillsammans med oss inspireras av forskning och t.ex. SKLs Medborgardialog och delaktighet!
- Respektera överenskommelser i LÖKen för alla samverkanspartners.
- Brukarombudet är en självklar samarbetspart när samverkan planeras.
- Resultatet från "Ge makten vidare" bör tas tillvara för att utveckla samverkan.
- Kompetensen från "Forum för brukarinflytande" bör utnyttjas omgående.

Konklusion

- Det finns en god intention i rapporten men börja om! Det blev inte rätt!
- Konklusionen "*Att fortsatt utveckling av brukarinflytande behövs både vad gäller struktur och på individnivå och att detta sker i samverkan med brukare och brukarrepresentanter*" är inte trovärdig när den ena parten bara ges tillfälle att ha synpunkter på ett färdigt förslag.

Pia Ek

Finn Hedman

Bertil Karlberg

Leif Tallskog

Therese Wappsell

Maria Wik

Birgitta Anér

Barbro Lewin